

**UCHWAŁA NR L/300/22
RADY GMINY NIEBORÓW**

z dnia 28 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów
na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z 2022 r. poz. 2469, poz. 218, poz. 24)) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 1655, z 2022 r. poz. 2469) Rada Gminy Nieborów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2022-2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nieborów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy

Henryk Bakalarski

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2022 – 2025

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ww. ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest realizowane w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025, zwany dalej Programem, jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) i określony w nim cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Rozdział 2.

Cele programu

Cel główny:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z picia alkoholu oraz używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych dotyczących mieszkańców gminy Nieborów, szczególnie osób niepełnoletnich.

Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu oraz dotkniętych innymi uzależnieniami, w tym behawioralnymi;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz inne uzależnienia, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział 3.

Zadania Programu i sposób ich realizacji

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same

lub pokrewne grupy osób. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

Główne zadania Programu w szczególności będą obejmować:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu oraz dotkniętych innymi uzależnieniami, w tym behawioralnymi poprzez:

- 1) przyjmowanie i rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiadomień wobec osób uzależnionych (od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych) oraz kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Łowiczu w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) finansowanie opinii biegłych sądowych tj. psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnienia;
- 3) informowanie mieszkańców gminy o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 4) współpraca z poradnią leczenia uzależnień, poprzez prowadzenie indywidualnej terapii osób uzależnionych przez specjalistę psychoterapii uzależnień;
- 5) podnoszenie wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień,
- 6) udzielenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków lub innych środków psychoaktywnych przez specjalistę uzależnień (psychoterapia indywidualna, poradnictwo);
- 7) motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia,
- 8) informowanie społeczności lokalnej o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego i uzyskania pomocy specjalistycznej w tym zakresie (adresy telefony wywieszane na lokalnych tablicach ogłoszeń);
- 9) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące).

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln.

Na mocy art. 21 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w zakładach leczniczych, wykonujących działalność w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego oraz ambulatoryjnego, w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej. Przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie dopuszczają możliwości leczenia osób uzależnionych poza podmiotami leczniczymi.

Pacjentami placówek leczenia uzależnienia od alkoholu są również osoby używające innych niż alkohol substancji psychoaktywnych, osoby mające rozpoznane zaburzeń, nawyków i popędów oraz członkowie rodzin dotkniętych tymi zaburzeniami. Z różnorodności kategorii osób leczonych w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu wynika konieczność poszerzania i uelastyczniania ofert pomocowych.

Zalecane jest, aby – poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia – osoby uzależnione korzystały również z ruchów samopomocowych, przede wszystkim, aby systematycznie uczestniczyły w mitingach. Badania dowodzą, że aktywne uczestnictwo w grupach samopomocowych wzmacnia efekty leczenia uzależnienia.

Zadanie:

W gminie Nieborów w latach 2022-2025 planowane jest prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji:

Zatrudnienie specjalisty terapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień – psychologa, którego zadaniem będzie:

- motywowanie, zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez np. rozmowy podtrzymujące,
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.

Wskaźnikami realizacji powyższego zadania będą:

- liczba porad,
- liczba osób, które zgłosiły się po wsparcie, w tym po zakończonym leczeniu odwykowym,
- liczba osób, które zgłosiły się po pomoc w związku z przemocą w rodzinie.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności interwencyjno- motywujących wobec osób uzależnionych od alkoholu (i innych uzależnień) do poddania się leczeniu odwykowemu, terapii lub oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym;
- 2) współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, policją, sądami, kuratorami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań oraz udzielenia wsparcia rodzinom;
- 3) finansowanie kolonii letnich, obozów sportowych z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i rodzin, zagrożonych pojawieniem się problemu alkoholowego lub innych uzależnień;
- 4) finansowanie szkoleń, warsztatów i programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów oraz nauczycieli szkół podstawowych z terenu gminy Nieborów;
- 5) finansowanie szkoleń, kursów, warsztatów w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym lub narkomanii organizowanych dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieborowie.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Rodziny osób pijących szkodliwie i uzależnionych zgłaszają się najczęściej do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem skłonienia ich pijących bliskich do podjęcia leczenia uzależnienia. Ważnym zadaniem osób pomagających jest kompleksowa diagnoza sytuacji rodzinnej i zaoferowanie pomocy zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży

- 1) prowadzenie na terenie szkół Gminy Nieborów programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, (upowszechnianie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, w tym również zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów podnoszących wiedzę oraz świadomość z zakresu problemów alkoholowych, narkomanii i środków zmieniających świadomość);
- 2) organizowanie konkursów gminnych mających na celu rozpowszechnienie bezpiecznego stylu życia;
- 3) propagowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i wolnego od używek poprzez przekazywanie pozytywnych wzorców zachowań, w tym umiejętności spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z problemami życia codziennego;

- 4) organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych z udziałem dzieci, młodzieży i rodzin mający wyraźny cel profilaktyczny, eksponujący kulturalny i sportowy aktywny i zdrowy sposób życia;
- 5) wspieranie realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych;
- 6) prowadzenie w szkołach zajęć profilaktycznych mających na celu zapobieganie szerzeniu się narkomanii;
- 7) udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień;
- 8) prowadzenie punktów informacyjnych (tablice informacyjne na terenie gminy Nieborów).

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomani

- 1) diagnozowanie przez psychologa dzieci i młodzieży, mających kontakt ze środowiskiem osób uzależnionych, w tym dzieci z rodzin uzależnionych oraz praca terapeutyczna z dziećmi i ich opiekunami;
- 2) doposażenie szkół i innych placówek w pomoce (materiały dydaktyczne, terapeutyczne) oraz sprzęt niezbędny do realizacji zajęć mających wyraźny cel profilaktyczny;
- 3) współpraca z instytucjami, działającymi na rzecz zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii, w szczególności ze szkołami, przedszkolami, służbą zdrowia, policją oraz organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, które są współrealizatorami Programu;
- 4) wspieranie zdobywania odpowiednich kwalifikacji i doskonalenia dla osób pracujących z uzależnionymi od środków psychotropowych i narkotyków;
- 5) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka oraz organizowania imprez promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i przemocy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i artykule 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w szczególności:

- 1) prowadzenie działań kontrolno - interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt, poprzez m. in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy Nieborów;
- 3) zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gminy w ramach zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu podejmują interwencję w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występują przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Oznacza to, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora.

5. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie według następujących zasad:

- a) dla przewodniczącego komisji i jej sekretarza za przygotowanie i prowadzenie posiedzenia komisji oraz dokumentacji związanej z pracą komisji każdorazowo za udział w odbytym posiedzeniu komisji wynagrodzenie 300,00 zł,
- b) dla pozostałych członków komisji każdorazowo za udział w odbytym posiedzeniu komisji wynagrodzenie – 200,00 zł,

- 3) wypłaty dokonuje się na podstawie listy obecności z odbytego posiedzenia komisji podpisanej przez przewodniczącego lub sekretarza komisji,
- 4) za udział w szkoleniach lub innych pracach poza terenem gminy przysługuje dieta i zwrot kosztów przejazdu na ogólnych zasadach.

Rozdział 4. Monitoring i ewaluacja

1. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- 1) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i innych uzależnień na terenie gminy;
- 2) gromadzenia i analizy danych na temat problemu alkoholowego i uzależnień od narkotyków i innych środków psychoaktywnych, w tym uzależnień behawioralnych;
- 3) prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniem od alkoholu oraz innych, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych.

2. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą psychologiczną z zakresu alkoholu, narkomanii (lub innych środków, w tym behawioralnych) oraz przemocy;
- 2) liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi edukacyjnymi i informacyjnymi;
- 3) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- 4) liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia odwykowego.

Rozdział 5.

Źródła i zasady finansowania

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym również w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Nieborów.

Środki o których mowa a art. 9³ ust.3 pkt.1 ustawy, przeznacza się na realizację działań mających na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Rozdział 6. Realizacja Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nieborów na lata 2022-2025 realizowany będzie przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieborowie przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, policją, poradniami leczenia uzależnień, sądami.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowanie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. W Programie rada gminy określa także zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Zgodnie z art. 2a ww. ustawy gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Uchwałą nr XLVII/280/21 Rady Gminy Nieborów z dnia 28 grudnia 2021 roku został przyjęty Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r. Jednakże zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) uchwalone przed 1 stycznia 2022r.: gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, o którym mowa w art. 4¹ ust 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zachowują moc do dnia uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nie dłużej jednak niż do dnia 31 marca 2022 r.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest uzasadnione.